

Vücudumuzun Olmazsa Olmaz “Ürünleri”

Dışkı, idrar, gaz, ter, tükürük, sümük, kulak kiri... Bunların hepsi de vücudumuzda üretilir. Üstelik her birinin vücudumuzda gerçekleştirdiği önemli işlevleri vardır. Gelin bu işlevlerin neler olduğunu ve bu ürünlerin nasıl oluştuğunu birlikte öğrenelim.

Dışkı

Yiyeceklerin sindirimi ağızımızda başlar. Burada ilk olarak dişlerimiz yiyecekleri parçalar. Tükürükle karışan bu yarı parçalanmış yiyecekler midemize gider. Midede sindirim enzimleri ve mide özsuyunun etkisiyle daha da küçük parçalara ayrılırlar. Ardından ince bağırsağa geçerler. İnce bağırsağımızda bulunan enzimlerin yanı sıra karaciğer, safra kesesi ve pankreastan salgılanan özsular yiyeceklerin içeriğinde bulunan besinlerin en küçük bileşenlerine ayrılmasını sağlar. Bu besin bileşenleri ince bağırsağın duvarından kana geçer. İnce bağırsakta kalan sindirilmemiş besinler kalın bağırsağa geçer.

Kalın bağırsakta bulunan bakteriler bu besinleri parçalar. Bu parçalanmış besinleri enerji kaynağı olarak da kullanırlar. Geriye kalanlar da dışkıyı oluşturur. Vücudumuza aldığımız su da kalın bağırsaktan kana geçer. Böylece sindirimden geriye kalan atıklar katılaşır. Dışkı anüs aracılığıyla vücudumuzdan atılır. Sağlıklı bir insanda dışkı kahverengi olur. Dışkı bu rengini karaciğerde üretildikten sonra safra kesesinden salgılanan ve sindirimde rol oynayan safra adı verilen sıvıdan alır. Dışkının kokusunun nedeni de kalın bağırsakta yaşayan bakterilerin besinleri parçalaması sırasında açığa çıkan ve kükürt içeren bazı maddelerdir.

İdrar

İdrar böbreklerimizde üretilir. Böbreklerimiz kanımızı süzerek fazla suyu, tuzları ve bazı zararlı maddeleri ayırır. Tüm bu maddeler idrarı oluşturur. İdrar üretir adı verilen borularla böbreklerden idrar kesesine taşınır. İdrar kesesinde biriken idrar üretra adı verilen boru şeklindeki yapılar aracılığıyla dışarı atılır. İdrarda en fazla miktarda bulunan madde sudur. Sağlıklı bir insanın idrarı sarı renktedir. Bu rengi veren safranin parçalanması sonucunda açığa çıkan ürokrom adlı bir maddedir. Bol su içildiğinde bu madde idrarda seyrelir. Böylece idrar daha açık renkli olur. Az su içildiğinde de idrar koyu renkli olur. İdrarın kokusu içerdiği amonyaktan kaynaklanır.

Gaz

Yemek yerken yiyeceklerle birlikte bir miktar hava da yutarız. Bu havada azot ve oksijen gibi gazlar bulunur. Bu gazlar bazen daha midedeyken ağız yoluyla dışarı çıkar, bazen de tüm sindirim sistemini dolaştıktan sonra anüsten dışarı çıkar. Ayrıca kalın bağırsağımızda bulunan bakteriler yiyecekleri parçalarken hidrojen, karbondioksit, metan, hidrojen sülfür ve amonyak gibi bazı gazlar oluşur. Çıkardığımız gazın kokulu olmasının nedeni bu gazlardan hidrojen sülfür ve amonyaktır.

Ter

Vücudumuzun ortalama sıcaklığı 37°C 'dir. Bu sıcaklık herhangi bir şekilde yükseldiğinde beynimizin hipotalamus adı verilen bölümü devreye girer. Hipotalamus yükselen vücut sıcaklığımızın düşürülmesini sağlamak amacıyla ter bezlerimize uyarılar gönderir. Böylece ter bezlerimiz ter üretmeye başlar. Ter büyük oranda sudan oluşur. İçinde amonyak, üre, tuz ve şeker gibi bazı maddeler de bulunur. Ter bezlerinde oluşan ter derimizdeki gözeneklerden dışarı çıkar. Havayla karşılaştığında da buharlaşır. Buharlaşıma sırasında vücudumuz ısı kaybeder ve sonuç olarak serinleriz. Ter aslında renksiz ve kokusuz bir maddedir. Ter kokusuna derimizde yaşayan bakterilerin terde bulunan maddeleri parçalaması sonucunda oluşan kimyasal maddeler neden olur.

Tükürük

Ağzımızın içi hep nemlidir. Bunu sağlayan tükürük bezlerimizde üretilen tükürük adı verilen sıvıdır. Tükürük büyük oranda sudan oluşur. Ancak içinde hastalık yapan mikroorganizmalara karşı koruyucu maddeler, sindirimde rol oynayan bazı enzimler de bulunur. Bunlar bazı besinlerin daha ağızdayken parçalanmaya başlamasını sağlar. Tükürük kaygan bir sıvıdır. Besinleri çiğnememizi kolaylaştırır; yiyeceklerin tadını almamızı sağlar; dişlerimizi ve diş etlerimizi temizlemeye yarar; zararlı bakterileri yok eder.

Sümük

Burnumuzun iç yüzeyinden salgılanan ve sümük adı verilen yapışkan sıvı, havada bulunan toz, mikroorganizma, çiçektozu gibi maddelerin akciğerlere ulaşmasını engeller. Ayrıca soluduğumuz havayı nemlendirir ve ısıtmasını artırır. Burnumuzda oluşan sümüğün çoğu burnun içindeki ince kıllar aracılığıyla gırtlığa doğru ilerler ve yutulur. Kalan kısmı da yine bu kılların hareketiyle burnun içine doğru ilerler ve burada birikir.

Kulak Kiri

Kulağımızın içinde biriken yapışkan maddeyi bilirsiniz. Kulak kırı adı verilen bu madde dış kulak yolunda bulunan bezler tarafından salgılanır. Kulak kırı içerdiği özel kimyasal maddeler sayesinde kulağımıza giren hastalık yapıcı mikroorganizmaları öldürür. Ayrıca toz, toprak ve benzeri küçük maddeleri tutarak kulak zarına erişmelerini engeller. Kulak kırı dış kulak yolunu nemli tutmaya da yarar.